

Uitvoeringsagenda Energie Overijssel

energietafel West-Overijssel

Energiestrategie Twente

RES Twente

provincie Overijssel

Inhoudsopgave

1 De logica achter een gezamenlijke uitvoeringsagenda 4

2 De Uitvoeringsagenda in relatie tot de regionale plannen en samenwerking 5

3 De agenda als instrument: uitvoering, autonomie en verantwoordelijkheid 6

4 Wat gaan we doen 7

5 Monitoring 17

6 Uitvoering 19

1

De logica achter een gezamenlijke uitvoeringsagenda

De afgelopen jaren is zowel regionaal als provinciaal hard gewerkt aan het stellen van doelen voor de energietransitie. Begin 2025 is de **provinciale energievisie** vastgesteld en er wordt toegewerkt naar vaststelling van de provinciale omgevingsvisie, waarin energie een belangrijk onderdeel is. Daarnaast zijn nog twee belangrijke koers-documenten opgesteld: de **Energiestrategie Twente** en de Bestuurlijke Routekaart West-Overijssel. Deze Bestuurlijke Routekaart is in 2025 uitgewerkt in de Regionale Samenwerkingsagenda Energie West-Overijssel (Samenwerkingsagenda W-O). Waar de focus eerder op 2030 lag, richten we ons nu op 2050: waar willen we dan staan als Overijssel en welk energiesysteem is daarvoor nodig?

Om die ambities te realiseren is samenwerking cruciaal: niemand voert de regie over het hele energiesysteem, dus we hebben elkaar nodig. Maar op welke acties moeten we dan samenwerken? Om daar duidelijkheid over te geven is, in opdracht-geverschap van de gedeputeerde energie en de voorzitters van beide energieregio's, besloten tot het opstellen van een gezamenlijke uitvoeringsagenda van provincie, gemeenten in energieregio[1]-verband, waterschappen en netbeheerders. Deze agenda helpt ons om focus te houden op de lange termijn doelen.

Iedere partij heeft daarbij zijn eigen rol en verant-woordelijkheden, maar onderlinge afstemming is van groot belang. We willen dingen niet dubbel doen of elkaar in de weg zitten. En sommige onderwerpen kunnen niet anders dan gezamenlijk worden opge-lost. Een goed voorbeeld is de gewenste samenwer-king op deelnetniveau. Maar ook binnen thema's waar het vooral gaat om afstemming kan samenwer-king van belang zijn door bijvoorbeeld gezamenlijk tools te ontwikkelen of een lobby te starten, in plaats van iedereen zelf het wiel te laten uitvinden. Dat bespaart tijd en kosten.

Van medio tot eind 2025 is een participatief proces doorlopen met decentrale overheden, kennisinstel-lingen, maatschappelijke partners en marktpartijen. Op basis van die input beschrijft deze agenda de belangrijkste acties en rolverdeling om de gestelde doelen uit te voeren.

[1] In Twente wordt gesproken over de RES Twente, terwijl in West-Overijssel sprake is van een energietafel. Omwille van de leesbaarheid spreken we in deze agenda over de energieregio's.

2

De Uitvoeringsagenda in relatie tot de regionale plannen en samenwerking

De basis van deze uitvoeringsagenda ligt in de provinciale energievisie en de beide koersdocumenten van de energieregio's. Belangrijk om te benadrukken: niet alle activiteiten die we uitvoeren staan in deze agenda, enkel de belangrijkste acties voor de komende jaren met het oog op de energiedoelen. Het doel van de agenda is om de inzet van partijen op deze acties goed op elkaar af te stemmen. Als we álle acties zouden opnemen, beperkt dat het effect van deze agenda.

2.1 Hoe verhoudt deze agenda zich tot andere plannen?

Een groot deel van de acties in deze uitvoeringsa-genda komt ook terug in de Samenwerkingsagenda W-O en/of de Energiestrategie Twente. Soms omdat ze daar al een plek hadden, maar we onderlinge afstemming belangrijk vinden. Soms ook andersom: tijdens gesprekken over deze uitvoeringsagenda is geconcludeerd dat bepaalde onderwerpen juist regionaal moeten worden opgepakt.

De agenda is daarmee vooral een vertrekpunt om met elkaar focus te houden op die zaken waar we prioriteit aan geven: acties die het meest bijdragen aan de lange termijn doelen voor energie, waar goede afstemming essentieel is en waar we bestuurlijk de voortgang willen volgen. Daarom is de agenda dyna-misch, en wordt deze tijdens de uitvoering aangepast en aangevuld.

2.2 Samen bereiken we meer

Het eigenaarschap van de acties op deze agenda ligt bij provincie, gemeenten, waterschappen en netbe-heerders, maar de uitvoering doen we samen. Bedrijven, maatschappelijke organisaties en coöpera-ties zijn daarbij onmisbaar. Hun kennis, ervaring en inzet maken het verschil en zorgen ervoor dat we onze ambities waarmaken. Dat is ook de reden dat veel van deze partijen betrokken zijn geweest bij de totstandkoming van deze agenda.

Op dit moment organiseren we betrokkenheid per actie, maar het belang van samenwerking is zó groot dat we dit nadrukkelijk willen benoemen in deze uitvoeringsagenda: we hebben elkaar nodig om vooruitgang te boeken. Samen zorgen we voor impact, versnelling en een toekomst waarin iedereen kan meedoen. Daarom verkennen we hoe we deze samenwerking niet alleen op actieniveau, maar ook op agendaniveau structureel kunnen versterken.

3

De agenda als instrument: uitvoering, autonomie en verantwoordelijkheid

Deze agenda is een flexibel, praktisch en actiegericht instrument. Voor de meeste doelen en acties ligt er al een mandaat om ze op te pakken, maar vaak is nog onduidelijk hoe en door wie. Waar mandaat ontbreekt, volgt besluitvorming via de gebruikelijke routes, zoals in energieregio's, colleges en raden, staten en Algemeen Besturen. Hoewel deze agenda geen formeel beleidsdocument is, kunnen sommige acties wel input leveren voor beleidsontwikkeling. Voorbeelden hiervan zijn de voorgestelde verkenningen rondom biogas of kernenergie, die niet alleen richting geven aan de uitvoering, maar ook vragen om beleidsmatige verdieping en besluitvorming. En niet in de laatste plaats: diverse acties uit deze agenda zullen dienen als input voor de herijking van de Energievisie Overijssel in 2028.

Met deze agenda nemen we geen verantwoordelijkheden over. Het doel is juist om elkaar te ondersteunen en te versterken. Iedereen neemt verantwoordelijkheid voor de acties op deze agenda, omdat ze een gezamenlijk belang dienen. Als de uitvoering van deze agenda in gevaar komt, bespreken we dit tijdig via de bestuurlijke tafels van de energieregio's (BBO en BET). We informeren elkaar voortdurend en verrassen elkaar niet. Lukt het niet om samen tot een oplossing te komen, dan maken we gebruik van het Huis van Thorbecke om duidelijkheid te creëren over ieders taken en verantwoordelijkheden.

4

Wat gaan we doen?

In dit hoofdstuk geven we een beknopt overzicht van de belangrijkste acties. We hanteren daarbij een themagerichte indeling, met de kanttekening dat in de praktijk veel thema's met elkaar samenhangen.

Per thema beschrijven we eerst kort wat de opgave is, wie (wettelijk gezien) de regie heeft (indien aan de orde) en wat de focus van de acties is. Daarna beschrijven we per actie het doel waar de actie aan bijdraagt, de planning en wie ervoor aan de lat staat. Dat laatste volgt niet altijd uit wie wettelijk regie heeft voor een bepaalde opgave. Als voorbeeld: de gemeente heeft de regierol in de warmtetransitie, maar een van de acties is dat de provincie werkt aan een interprovinciaal warmtebedrijf ter ondersteuning van de warmtetransitie.

Daarnaast zijn er in de praktijk – vanzelfsprekend – veel meer partijen betrokken. We beschrijven in deze agenda wie de primaire actiehouders zijn. Indien dat de energieregio is, bedoelen we daarmee de werkorganisatie van de (twee) regio's en indirect daarmee ook alle partijen die onderdeel uitmaken van de energieregio (gemeenten, provincie, netbeheerders en waterschappen).

4.1 Energiedragers en infrastructuur

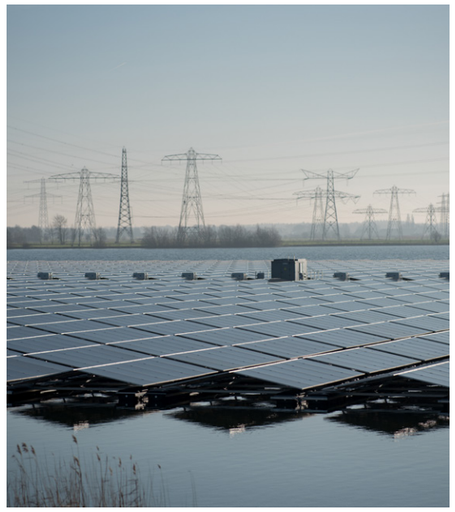
Elektriciteitsopwekking

De opgave voor elektriciteitsopwekking kent twee fasen. Tot 2030 werken we aan het realiseren van het bod uit de RES'en van beide energieregio's: in totaal jaarlijks 3,3 TWh (11,9 PJ) uit zon en wind.

De provincie is hierbij primair verantwoordelijk voor de windopgave (vanuit haar bevoegd gezag-rol). Gemeenten zijn in de meeste gevallen bevoegd gezag voor zonprojecten.

Met de huidige planvoorraad aan zonneprojecten ligt het behalen van de zonambities binnen handbereik. Op het gebied van windenergie werken we met elkaar aan diverse projecten die naar verwachting in de eerste jaren na 2030 worden opgeleverd.

In de provinciale energievisie is opgenomen dat er in Overijssel na 2030 aanvullend 19 PJ elektriciteit opgewekt moet worden om de doelen voor 2050 te halen, zoals opgenomen in de provinciale energievisie. De komende jaren bepalen we de juiste mix van technieken, hoe we die ontwikkelen en wie welke rol

heeft. Zon (op dak, langs infra, boven parkeren en op land) biedt nog veel potentieel, er loopt onderzoek naar Small modular reactors (kernenergie), en ook wind blijft belangrijk. Ook nieuwe technieken kunnen een rol spelen.

Acties elektriciteitsopwekking

Uitvoering huidige RES-biedingen zon en wind tot 2030, inclusief gesprek met de regio's over de rest-opgave op windenergie

Doel: realisatie van de jaarlijkse opwek van 3,3TWh aan elektriciteit
Wie: provincie (wind), gemeenten (zon)
Wanneer: 2025-2030 (zon), 2025-2033 (wind)

Ontwikkelen toolbox tijdelijke oplossingen voor projecten tot 2030

Doel: het inventariseren en bundelen van huidige beschikbare interventies om huidige knelpunten te kunnen overbruggen, zodat opwekprojecten ondanks de netcongestie wel door kunnen gaan
Wie: gemeenten (in energieregio-verband) en provincie
Wanneer: 2026

Voorbereiden keuze elektriciteitsmix opwek 2050 in de nieuwe energievisie door middel van (gebiedsgericht) onderzoek naar vraag en potentie opwek diverse (combinaties van) technieken, waaronder zon op dak/land, windenergie en kernenergie

Doel: inzicht krijgen in de potentie van de verschillende technieken om op basis daarvan in de toekomst keuzes te kunnen maken
Wie: provincie en energieregio's (studies onder coördinatie provincie)
Wanneer: Q1 2026 – Q1 2027 (proces inzake wat onderzocht wordt en wie welke rol speelt moet Q1 2026 duidelijk zijn)

Elektriciteitsinfrastructuur

De opgave voor de energie-infrastructuur draait om twee grote vragen. Enerzijds moeten we het huidige elektriciteitsnet zo goed mogelijk benutten, wetende dat de capaciteit de komende jaren beperkt is. Dat betekent dat we keuzes moeten maken: wat krijgt prioriteit in een gebied en wat niet? Anderzijds moeten we zorgen voor een snelle uitbreiding en een robuuste infrastructuur die klaar is voor de toekomst.

Om dit goed te organiseren, is samenwerking en afstemming op zogenoemd 'deelnetniveau' cruciaal. Deelnetten zijn gebieden binnen het hoogspanningsnet waar ontwikkelingen elkaar sterk beïnvloeden. In Overijssel onderscheiden we vier (toekomstige) Tennet-deelnetten. Het doel van deze samenwerking is dat gemeenten binnen een deelnet, samen met netbeheerders en de provincie, afspraken maken over het benutten en ontwikkelen van capaciteit en over belangrijke ontwikkelingen in de vraag.

Deze samenwerking is des te belangrijker omdat, in tegenstelling tot opwek-opgaven zoals zon en wind, het energiesysteem een gedeelde verantwoordelijkheid is van alle betrokken partijen. De regie over de provinciale elektriciteitsinfrastructuur ligt bij de netbeheerders, die verantwoordelijk zijn voor aanleg en uitbreiding van het netwerk. De provincie vervult een coördinerende rol voor regionale afstemming en koppeling met ruimtelijke ordening, terwijl gemeenten zorgen voor vergunningen. Samenwerking is daarmee essentieel.

Acties elektriciteitsinfrastructuur

Projectorganisatie deelnetten (voor inzicht, programmeren, prioriteren en balanceren per deelnet): verkennen aanpak elektrische infra op deelnetniveau (de inzet van andere energiedragers is mede van invloed op de behoefte aan elektrische infra en zal daarmee ook beschouwd moeten worden)

Doel: het inrichten van (ambtelijke) samenwerking in deelnetten, om de wisselwerking tussen ruimtelijke ontwikkeling en energiesysteem vorm te geven.
Wie: energieregio's, gemeenten, netbeheerders, waterschappen en provincie in gezamenlijkheid. Per deelnet bekijken samenstelling en rolverdeling. Provincie initieert afstemming aan de voorkant tussen de beoogde deelnetten over scope/inhoud v.d. samenwerking.
Wanneer: Q1 en Q2 van 2026 (uitwerken van het concept en implementeren in de manier van samenwerking en besluitvorming)

Sneller bouwen (door o.a. onafhankelijke regisseurs, ruimtelijke reserveringen en opstellen afsprakenkader – dit laatste lopend vanuit een opdracht van de Energyboard Overijssel)

Doel: de samenwerking tussen netbeheerders, overheden en overige stakeholders op beleidsniveau en ook op projectniveau versterken om in ieder geval vertragingen bij de realisatie van energie infrastructuur te voorkomen en waar mogelijk versnelling te realiseren.
Wie: de provincie neemt hierin het voortouw
- Verkennen onafhankelijke regisseurs – mogelijk via Expertpool MIEK/PEH na gezamenlijke wens bij netbeheerders en overheden in specifieke projecten. Voortouw bij provincie in opdracht van de Energyboard – Q1 2026.
- Ruimtelijke reserveringen – aanhaken bij Energie en Ruimte (zie paragraaf C)
- Afsprakenkader wordt op verzoek van de Energyboard door Provincie opgesteld – Q1 2026. (uitvoering ligt bij de provincie)

Taskforce flex, opslag en voorbereiding op mogelijke congestie op kleinverbruik (Flevoland-Gelderland-Utrecht situatie)

Doel: verkennen wat de rol van flex vermogen is, de rollen van diverse partijen daarin en hoe hierop samen te werken
Wie: TenneT + regionale netbeheerders (Enexis als aanspreekpunt namens de RNB's) + decentrale overheden (taskforce provincie-breed, uitvoering per deelnet, onder regie Energyboard)
Wanneer: opstart in 2026, start uitvoering 2027

Waterstof

Waterstof moet een belangrijke rol spelen in de toekomstige energiemix van Overijssel. In de energievisie wordt een aandeel van 15% voorzien, goed voor ongeveer 9 van de 58 PJ. Dit maakt waterstof een strategische pijler voor de lange termijn.

De waterstofmarkt bevindt zich nog in de ontwikkelfase. Vraag en aanbod sluiten nog niet goed op elkaar aan en we zijn afhankelijk van externe factoren zoals marktprijzen en nationaal beleid. Ook is er geen centrale regiehouder voor waterstof op provinciaal niveau. Landelijk ligt de regie bij het Ministerie van KGG en Gasunie/Hynetwork voor infrastructuur. De provincie heeft een stimulerende en coördinerende rol, terwijl gemeenten vooral verantwoordelijk zijn voor vergunningen en ruimtelijke inpassing als het gaat over lokale projecten. Deze onduidelijkheden en onzekerheden maken het lastig om projecten van de grond te krijgen.

Deze situatie biedt echter ook kansen. Door een helder en aantrekkelijk toekomstperspectief te schetsen, kunnen we vertrouwen creëren en de markt in beweging brengen. Belangrijk is om regionale vraag en aanbod te bundelen en samen te werken aan concrete acties, ook in afwezigheid van een duidelijke landelijke rolverdeling. Daarbij kijken we ook naar kansen over de grens in Duitsland, bijvoorbeeld als het gaat om aanvoer wat waterstof. Zo zorgen we dat Overijssel klaar is om waterstof op te schalen zodra de markt zich verder ontwikkelt.

Acties waterstof

Aanbod - lokale initiatieven (productie/vulpunten) waterstof aanjagen (ondersteuning bestaande en nieuwe initiatieven / H2-hubs inclusief afname)

Doel: inzicht krijgen in benodigde lokale productie en aanbod van waterstof en hiervoor de juiste ondersteuning bieden.
Wie: provincie en energieregio's gezamenlijk
Wanneer: start gezamenlijke aanpak 2026

Infrastructuur: organiseren aansluitingen (T-stukken) voor 1-3 aftakkingen op de backbone (in Nederland en/of Duitsland)

Doel: zicht krijgen en houden op een tijdige aansluiting op de backbone om daarmee perspectief te kunnen bieden aan bedrijven in Overijssel
Wie: provincie, in afstemming met gemeenten en energieregio's
Wanneer: focus op duidelijkheid in 2026, realisatie backbone door Overijssel wordt nu verwacht tussen 2031-2033, planning aftakkingen nog onduidelijk

---

Vraag - interesse bedrijven en logistiek aanjagen: via gebiedsgerichte aanpak en energiehubs

Doel: bedrijven – op termijn – de overstap naar waterstof laten maken en hen waar mogelijk een aansluiting op de backbone laten aanvragen
Wie: provincie (o.a. vanuit CES6 aanpak), in afstemming met gemeenten
Wanneer: medio 2025-2026

Warmte

Met de Wet Collectieve Warmte (WCW) en de Wet Gemeentelijke Instrumenten Warmtetransitie (WGIW) krijgt de regierol van gemeenten in de warmtetransitie concreet vorm. Deze wet moet de ontwikkeling van warmtenetten versnellen. In Overijssel is de ambitie hoog: één op de vier woningen moet overstappen op collectieve warmte via een warmtenet. Om dat te bereiken, moeten we snel stappen zetten – niet alleen gemeenten als regiehouder, maar ook provincie, netbeheerders en partijen zoals woningcorporaties.

Aan de andere kant gaat de elektrificatie van verwarming autonoom door. Daardoor worden de kansen voor warmtenetten kleiner, zelfs op plekken waar een warmtenet eigenlijk de voorkeur heeft. Dit vraagt om snelle en gezamenlijke actie.

De acties op warmte richten zich daarom op het samen inzicht krijgen in de voortgang en het tijdig bijsturen waar nodig, zodat we de ambities voor 2030 en 2050 kunnen waarmaken.

Acties warmte

Inzicht krijgen in beschikbare warmte- en koude bronnen (waaronder potentie geothermie) en (opstellen regels ten aanzien van) de verdeling van bovenlokale bronnen. In Twente betreft het een aanvulling op de regionale bronnenstrategie voor wat betreft koude bronnen. In West moet een studie in de breedte nog georganiseerd worden, met daarbij input vanuit diverse lopende verkenningen.

Doel: voor een goede benutting van bronnen is inzicht in de beschikbaarheid van bronnen een noodzakelijk vertrekpunt.
Wie: energieregio's (stellen samen met gemeenten een bronnenstrategie op met transitiepaden hoe deze bronnen kunnen worden ingezet voor korte, midden en lange termijn), gemeenten en provincie (bovenlokale coördinatie). Input vanuit o.a. BEON.
Wanneer: 2026-2027

Regionaal dashboard en monitoring op warmtedoelstellingen ontwikkelen (om inzicht te krijgen in het behalen van de doelstelling)

Doel: tijdig inzicht en daarmee kunnen sturen als het aardgasvrij maken van de gebouwde omgeving achterblijft
Wie: provincie in co-creatie met vertegenwoordiging beide energieregio's (projectgroep monitor, als onderdeel bredere monitor, zie hoofdstuk 5)
Wanneer: 2026

Kennisdeling en uitvoering borgen via samenwerking (werkplaatsen en mogelijke expertpool)

Doel: gemeentegrens overstijgende vraagstukken in samenwerking oppakken. Hierbij kan je denken aan een expertpool waar vanuit regionale uitvoeringsvraagstukken worden opgepakt en kennis middels de werkplaatsen wordt gedeeld.
Wie: energieregio's in samenwerking met de provincie en kennispartners (bv onderwijsinstellingen en BEON)
Wanneer: 2026

Realisatie warmtebedrijven

Doel: om alle bronnen te ontsluiten en warmtenetten te ontwikkelen is het belangrijk dat warmtebedrijven ontstaan. Sommige gemeenten kunnen dit zelf maar niet elke gemeente kan zijn eigen warmtebedrijf oprichten. Regionale/provinciale warmtebedrijven kunnen hierin ondersteunen.
Wie:
- Warmtebedrijf Drenthe Overijssel: provincie Drenthe, provincie Overijssel, Enexis/Enpuls, Cogas, Rendo/N-TRA, EBN
- Regionaal Warmtebedrijf Twente: gemeenten Borne, Enschede en Hengelo, Twence, Enexis/Enpuls, Cogas, EBN, provincie Overijssel, ECO, Energie van Hengelo, Ennatuurlijk

Wanneer: 2026-2028

Biogas en groen gas

Voor biogas is een forse opschaling nodig: van circa 0,6 PJ nu naar 2 PJ in 2030 en uiteindelijk 4 PJ. Dit kan alleen door zowel op kleinschalige vergisting (op boerderij- of buurtniveau) als grootschalige installaties in te zetten. Naast mest kunnen ook andere reststromen worden benut, zoals uit de voedingsindustrie en rioolwaterzuiveringen. Over deze aanpak bestaat brede overeenstemming, maar de uitvoering is complex.

In tegenstelling tot de warmteopgave ontbreekt een centrale regie. Veel partijen zijn betrokken bij de productie en het transport van biogas[2]: gemeenten, provincie, netbeheerders en producenten zoals agrariërs en afvalverwerkers. Daarbovenop spelen diverse complicerende factoren:

- De toekomst van de veestapel en verschillen tussen landbouwgebieden
- Vergunningenproblematiek als gevolg van de stikstofimpasse
- Aanpassingen in het gasnet
- Financiering en lange vergunningprocedures
- Onzekerheden over subsidies die zorgen voor vertraging

Acties in deze agenda richten zich vooral op het wegnemen van de knelpunten, zodat opschaling mogelijk wordt en we onze doelen voor 2030 en 2050 kunnen halen.

Acties biogas en groen gas

Harmoniseren van lokale ruimtelijke beleidskaders om vergunningstraject te versnellen

Doel: vlot en voorspelbaar vergunningstraject voor ruimtelijke inpassing van nieuwe boerderij- en buurtvergisters door heldere en haalbare eisen in gemeentelijke omgevingsplannen. Zo wordt de inpassing van (gemeentegrens-overschrijdende) initiatieven gefaciliteerd en vergunningsprocedures versneld.
Wie: energieregio's gezamenlijk (voorstel maken, met input BEON), gemeenten (implementatie)
Wanneer: eind 2026 uniform beleidsdocument klaar, eind 2030 bij alle gemeenten (en waar nodig provincie) geïmplementeerd

---

Studie naar potentie voor mest en biomassavergisting (kleinschalig) en uitvoeren locatie-analyse centrale (buurt en grootschalig) vergistingslocaties (ten behoeve van mogelijke reserveringen en ontwikkeling)

Doel: Inzicht in gebieden in Overijssel waar mest en biomassa duurzaam beschikbaar blijven voor vergisting (potentiekaart) en inzicht in meest geschikte gebieden om nieuwe grootschalige vergisters te ontwikkelen (locatieanalyse)
Wie: energieregio's samen met provincie en BEON
Wanneer: 2026

Inzetten op het verbeteren van financiële en juridische randvoorwaarden en draagvlak voor mestvergisting. Omvat lobby voor gunstige financiële en juridische randvoorwaarden en inzet op kennisdeling- en ontwikkeling over de bijdrage van mestvergisting aan maatschappelijke opgaven (o.a. landbouw- en stikstofopgaven).

Doel: creëren en behouden van gunstige (financiële) randvoorwaarden en draagvlak voor biogasprojecten in Overijssel.
Wie: energieregio's en provincie, samen met maatschappelijke partners (bv. BEON, NMO).
Wanneer: werkgroep begin 2026 operationeel

[2] Met biogas bedoelen we ook groen gas.

4.2 Energievragers

Hoewel het 'energie-domein' eigen doelstellingen heeft, blijft energie uiteindelijk een middel om gewenste maatschappelijke ontwikkelingen mogelijk te maken. Denk hierbij aan ontwikkelingen op het gebied van wonen, mobiliteit en economie. Deze sectoren hebben ieder hun eigen ambities voor verduurzaming. Vanuit het energieperspectief is het belangrijk om aandacht te besteden aan acties die zich bevinden op het snijvlak van energie en deze sectoren. In deze uitvoeringsagenda is daarom bewust nagedacht over dergelijke acties.

Acties energievragers

Wonen

Netbewust bouwen en netbewuste keuzes bestaande bouw verankeren in gemeentelijk en/of provinciaal beleid: ervaring opdoen, verkennen juridische verankering (van inspireren tot verplichten) en provincie breed commitment organiseren

Doel: zoveel mogelijk woningen op het bestaande net aansluiten vanwege de urgente woningbouwopgave
Wie: energieregio's en gemeenten met een faciliterende rol van de provincie
Wanneer: 2025-2027

Eindgebruikers kosten en maatschappelijke waarden: inzicht in eindgebruikerskosten bij verduurzaming, inzicht in maatschappelijke kosten en baten van verduurzaming, de mogelijke rol van energiegemeenschappen vanuit maatschappelijke realisatiekracht.

Doel: bij verduurzaming ook rekening houden met kosten voor eindgebruikers, naast maatschappelijke kosten en baten
Wie: energieregio's met een faciliterende rol van de provincie
Wanneer: 2026-2027

Samenwerken uitvoerende partijen: capaciteit effectiever inzetten door optimalisatie van planvorming naar realisatie. Bijvoorbeeld het proces van toedelen netcapaciteit en aanleggen nutsvoorzieningen bij nieuwbouwprojecten

Doel: betere afstemming tussen planning en realisatie nieuwbouwprojecten en aanleg nutsvoorzieningen (zie experiment No Nuts No Glory vanuit Woonaanpak)
Wie: energieregio's
Wanneer: 2026

Economie

Smart energy hubs: faciliteren van realisatie 5 pilot SEH's en standaardiseren van de aanpak (leren en delen)

Doel: het beter benutten van het net, het aanpakken van netcongestie door het realiseren van energy hubs in Overijssel
Wie: provincie (als opdrachtgever), Oost NL (uitvoerend), bedrijven, gemeenten en netbeheerders (faciliterend)
Wanneer: 2026-2027 5 pilots, vanaf 2028 standaardisering

Gebiedsgerichte aanpak CES6: inzet op collectieve afspraken

Doel: verduurzamen van de grootste energieverbruikers. En daarbij rekening houden met de verduurzaming van het energiesysteem in Overijssel.
Wie: provincie, tenzij de gemeente reeds actief is met betreffende private partners.
Wanneer: 2026-2029 (afspraken per Cluster klaar (10 in Overijssel))

Energiebesparing: energietoezicht op bedrijven en ontzorgingsprogramma MKB

Doel: het handhaven van energiebesparing via energietoezicht door omgevingsdiensten in opdracht van gemeenten. En het versnellen van de verduurzaming van het bedrijfsmatig vastgoed waar energiebesparing de eerste stap is.
Wie: omgevingsdiensten in opdracht van gemeenten (voor de meeste bedrijven) en provincie. Ontzorgingsloket ligt bij provincie.
Wanneer: doorlopend

Mobiliteit
Logistiek

Onderzoek goederenvervoer: wat zijn de mogelijkheden voor efficiënter vervoer, vermijden lege kilometers, meer gebruik van schone brandstoffen en mogelijke verbetering samenwerking transportbedrijven.

Doel: optimaliseren van de logistiek en efficiëntere inzet van (duurzame) energie
Wie: Logistics Overijssel en bedrijven
Wanneer: onderzoek in 2026, uitvoering tot 2028

Aanpak realisatie van Clean Energy Hubs. Hubs waar hernieuwbare brandstoffen waaronder elektriciteit en waterstof beschikbaar zijn.

Doel: De verduurzaming van logistiek. Een dekkend netwerk van vulpunten. Zodat het voor ondernemers makkelijker wordt de overstap te maken naar een schonere brandstof.
Wie: Logistics Overijssel, Gemeenten, NAL-Oost en bedrijven.
Wanneer: 2026/2027

Onderzoek naar truckparking langs corridors inclusief vulpunten en faciliteiten en mogelijke locaties.

Doel: Door slim gebruik te maken van de beschikbare ruimte combineren van truckparking en schonere vulpunten geef je op meerdere manieren invulling aan de verduurzaming van logistiek.
Wie: Logistics Overijssel, RWS, NAL-Oost, Clean Energy Hub
Wanneer: onderzoek 2026, uitvoering tot 2030

Personenvervoer
De implementatie van netbewust laden in provincie Overijssel. Dit wordt uitgerold op alle publieke laadpalen in Overijssel.

Doel: Het elektriciteitsnet te ontlasten. Op de piekmomenten van energievraag neemt het vermogen van de laadpalen af om zo ruimte te creëren op het net.
Wie: NAL-Oost, netbeheerders, gemeentes en concessiehouder
Wanneer: Winter 2026 en 2027

Verdere uitrol van een publiek dekkend netwerk van laadinfrastructuur. De plaatsingsperiode duurt tot en met 2027. Komend jaar werken we aan een nieuwe concessie voor alle gemeenten.
Doel: Ervoor zorgen dat laden nooit een beperkende factor is in de overstap naar EV. Zorgen voor een publiek dekkend netwerk waar je tegen een goede prijs kan laden.
Wie: NAL-Oost, provincie Overijssel, netbeheerders, CPO's en gemeenten
Wanneer: tot en met 2030.

4.3 Energieplanologie

Bijna alle fysieke ontwikkelingen hebben energie en ruimte nodig. Dat in een land waar de ruimte steeds schaarser wordt. Daarom is het noodzakelijk dat bij ruimtelijke ontwikkelingen rekening wordt gehouden met de energetische mogelijkheden en vice versa. Dit is echter geen staande praktijk. We staan dan ook voor een grote gezamenlijke opgave om ons dit eigen te maken.

Daarnaast is het van belang dat, waar nodig, ruimte wordt gereserveerd voor het toekomstige energiesysteem. Niet alleen om sneller te kunnen bouwen (zie het thema elektriciteitsinfrastructuur), maar ook om op die manier bij ruimtelijke ontwikkelingen rekening te kunnen houden met de (on)mogelijkheden van de (toekomstige) energie infrastructuur.

Het in samenhang sturen op energie en ruimte is per definitie een gedeelde verantwoordelijkheid. Onderstaande acties zullen dan ook gezamenlijk opgepakt moeten worden waarbij het een zoektocht zal zijn om met elkaar te kijken naar wat werkt.

Acties energieplanologie

Ontwikkel het decentrale energiesysteem en mobiliseer energiegemeenschappen hiervoor

Doel: Het mobiliseren van partijen die het decentrale energiesysteem slim benutten en daarmee een cruciale rol spelen om energie infrastructuur beter te benutten en regionale en nationale hoofdinfrastructuur te ontlasten en betaalbaar te houden.
Wie: energieregio's (gemeenten, netbeheerders, waterschappen en provincie in gezamenlijkheid)
Wanneer: Q2 2026 - Q2 2027

Inzichtelijk maken benodigde ruimte voor energie infrastructuur en waar nodig tijdig deze ruimte reserveren voor het toekomstige energiesysteem (op provinciaal en gemeentelijk niveau):

Doel: doorlooptijd van toekomstige uitbreidingen aan energie infrastructuur sterk te verkorten zodat we flexibeler zijn en langdurige nieuwe netcongestie te voorkomen.
Wie: netbeheerder als trekker om benodigde ruimte voor infra waar mogelijk inzichtelijk te maken, in samenwerking met decentrale overheden (die de reserveringen moeten doen).
Wanneer: Q1 2026 – Q2 2027

Programmeer ontwikkeling energie en ruimte samen: doorwerking in samenwerking op deelnetniveau

Doel: Gewenste maatschappelijke ontwikkelingen willen we hand in hand laten oplopen met de ontwikkelingen in energie infra, dat vraagt om afstemming op het relevante schaalniveau
Wie: energieregio's (gemeenten, netbeheerders, waterschappen en provincie in gezamenlijkheid).
Wanneer: Q1 2026 – Q1 2027

Om te kunnen programmeren op deelnetniveau is het onder meer van belang om ook op dit niveau te zorgen voor een gebalanceerde energiemix. Belangrijk is daarom dat dat de energiemix gebiedsgericht wordt uitgewerkt. Gemeenten maken hierbij hun eigen energiemix inzichtelijk. De uitwerking hiervan wordt opgepakt door de Projectorganisatie deelnetten. Zo wordt inzichtelijk of de verschillende energiemixen van de deelnetten voldoende bijdragen aan het behalen van de beoogde provincie-brede energiemix of dat bijstelling nodig is (van de mix op deelnetniveau of de provincie-brede mix). Bij het creëren van dit inzicht kijken we ook of de pilot 'energiebeelden' vanuit de Interbestuurlijke samenwerkingsagenda Energiesysteem' ons kan helpen.

4.4 Lokaal eigendom

Provincie en gemeenten werken toe naar minimaal 50% lokaal eigendom in 2030, zodat de lokale omgeving zeggenschap heeft en mee kan profiteren van de opbrengsten. Deze opgave ziet toe op de opwekdoelstellingen die we hebben afgesproken voor wind en zon. De energieregio Twente vertaalt deze doelstelling ook naar warmte. En sommige gemeenten formuleren een hoger percentage lokaal eigendom.

Voor het realiseren van lokaal eigendom zijn lokale energie-initiatieven onmisbaar. In de komende jaren liggen de uitdagingen met name op wind. Daarnaast verkennen we de potentie van energie- en warmtegemeenschappen. Met energiegemeenschappen bedoelen we initiatieven die lokaal opgewekte energie ook lokaal gaan delen.

Acties lokaal eigendom

Een regionale wervingscampagne voor lokale energie-initiatieven

Doel: lokale energie-initiatieven helpen bij het werven van meer leden, wat leidt tot een organisatie met meer realisatiekracht.
Wie: thematrekkers lokaal eigendom West-Overijssel en Twente, in samenwerking met (vertegenwoordigers van) energiecoöperaties. Provincie en gemeenten kunnen financieren en communicatiekanalen beschikbaar stellen.
Wanneer: uitrol campagne Q2 2026.

Positioneren energie- en warmtegemeenschappen

Doel: inzicht krijgen in waar energie- en warmtegemeenschappen kansrijk zijn en wat deze projecten in de praktijk opleveren. Aan de hand hiervan kunnen we bepalen of/hoe we deze initiatieven verder gaan ondersteunen.
Deelacties: het formuleren en verankeren van beleid; het identificeren van succesfactoren; het uitvoeren van pilots; het bepalen van een uitvoeringsstrategie.
Wie: gedeelde verantwoordelijkheid provincie, gemeenten en (vertegenwoordigers van) lokale energie-initiatieven.
Wanneer: beleid - Q2 2026; succesfactoren - Q4 2026; pilots - Q1 2027; uitvoeringstrategie - Q4 2027.

5

Monitoring

Belangrijk is dat we kunnen sturen op de doelen die we met elkaar gesteld hebben en de acties die we daarvoor met elkaar ondernemen. Dat vraagt om een koppeling tussen de acties van de uitvoeringsagenda (korte termijn) en de lange termijn doelen van de energievisie. De uitdrukkelijke wens is om hiervoor toe te werken naar één monitor met alle betrokken partijen zodat er een geharmoniseerd beeld ontstaat van de stand van zaken.

De monitor moet zich gaan richten op drie niveaus:

1. Effectniveau – zoals energieverbruik en CO_2-emissies;
2. Activiteitenniveau – bijvoorbeeld het aantal gerealiseerde warmtenetten;
3. Procesniveau – de voortgang van gemaakte afspraken en samenwerking.

Per thema worden de doelen uit de energievisie gekoppeld aan de concrete acties uit deze uitvoeringsagenda, die zowel kwalitatief als kwantitatief gemonitord worden. Deze gezamenlijke aanpak zorgt voor een robuuste, toekomstgerichte monitoringssystematiek die niet alleen inzicht biedt in behaalde resultaten, maar ook richting geeft aan toekomstige beleidskeuzes voor alle deelnemende organisaties. Door in te zetten op één monitor zorgen we voor een simpeler systematiek dan voorheen, waarbij gebruik wordt gemaakt van diverse monitoren[3].

[3] Ook in de nieuwe monitor zal in ieder geval aandacht moeten zijn voor de verplichte monitoringsaspecten t.a.v. zon- en windenergie.

Wat hebben we hiervoor (wanneer) nodig?

De monitor wordt ontwikkeld in de periode Q1-Q3 2026. Daarbij onderscheiden we de volgende acties:

Opdrachtformulering en vaststelling door de ambtelijke opdrachtgevers (programmamanagers energieregio's en Nieuwe Energie Overijssel). Hierin aandacht voor o.a.: governance, inbedding in beleidscyclus, benodigde middelen, procesorganisatie en een mogelijk link met de pilot 'energiebeelden' waarvoor de provincie zich heeft aangemeld in het kader van de Interbestuurlijke Samenwerkingsagenda
Wie: Verantwoordelijken monitoring provincie, vertegenwoordiging monitoring vanuit beide energieregio's. Initiatief bij de provincie.
Wanneer: Q1 2026

Formeren expertgroep (afvaardiging van deelnemende organisaties) en een aangestelde (externe) projectleider.
Wie: verantwoordelijken monitoring provincie, vertegenwoordiging monitoring vanuit beide energieregio's
Wanneer: Q1 2026 (inclusief aanstellen projectleider voor opzetten monitor)
Taken: afbakenen sturingsinformatie, vertaling naar indicatoren, vertaling naar functionaliteit monitor en data-infrastructuur, organiseren structureel overleg over de inhoud van de monitor (kwaliteit, volledigheid, aansluiting op nieuwe beleidsontwikkelingen)

Formeren beheersorganisatie: deze is verantwoordelijk voor onderhoud van de monitor, organiseert en faciliteert de informatie-uitwisseling tussen deelnemende organisaties, en bewaakt de datakwaliteit en actualiteit.
Wanneer: Q3 2026
Wie: verantwoordelijken monitoring provincie, vertegenwoordiging monitoring vanuit beide RESsen

Totdat de nieuwe monitor gereed is maken we gebruik van de bestaande instrumenten. Op het activiteitenniveau van de uitvoeringsagenda zullen we tot die tijd een kwalitatieve update doen.

6

Uitvoering

Aan de slag!
Met het opstellen van deze agenda zetten we een volgende stap in afstemming en samenwerking. De echte uitdaging ligt nu in het snel en goed overgaan tot uitvoering. De verantwoordelijkheid voor het tot uitvoering brengen van deze agenda ligt bij de programmamanagers van de beide energieregio's en de teamleider van het provinciale programma Nieuwe Energie. Door zoveel mogelijk gebruik te maken van bestaande structuren, zorgen we voor een efficiënte aanpak.

De eerste belangrijke stap is dat elke actie op de uitvoeringsagenda duidelijk wordt belegd. Omdat het karakter van deze agenda samenwerking vraagt, zijn vrijwel altijd meerdere partijen betrokken. Tegelijkertijd is het essentieel dat helder is wie de trekker van een actie is, zodat uitvoering kan starten en voortgang bewaakt kan worden. De programmamanagers nemen deze stap op zich en bekijken onderling welke praktische ondersteuning nodig is, bijvoorbeeld in de vorm van een secretaris.

Zicht op de voortgang
Op basis van de gezamenlijke monitor bespreken we de voortgang en wat deze vervolgens vraagt van iedereen die deelneemt aan deze agenda. Dat doen we laagdrempelig en binnen de bestaande structuren.

Ambtelijk bespreken de programmamanagers van de beide energieregio's en de teamleider van het provinciale programma Nieuwe Energie de voortgang elk kwartaal. Daarnaast organiseren we eens per jaar een bestuurlijk overleg – Overijssel breed – met de deelnemers van het BBO en BET. Dit is een moment om op basis van de voortgangsrapportage dilemma's te bespreken en de agenda waar nodig aan te passen. De drie programmamanagers bereiden deze overleggen gezamenlijk voor. Vanuit hun eindverantwoordelijkheid stellen zij eventuele aanpassingen van de agenda voor aan het jaarlijkse bestuurlijk overleg.

Aandachtspunten

- Deze agenda richt zich op samenwerking binnen Overijssel. Tegelijkertijd wordt landelijk – in het kader van de *Interbestuurlijke Samenwerkingsagenda* – nagedacht over de toekomstige samenwerking tussen Rijk, gemeenten, energieregio's en provincies rond het energiesysteem. Zodra hierover meer duidelijkheid komt, bekijken we wat dit betekent voor onze agenda.
- In deze agenda ligt de focus op energiedragers, energievragers en energie-infrastructuur. De energietransitie raakt echter ook andere domeinen, zoals natuur, landschap en water. Hoewel deze samenhang niet inhoudelijk wordt uitgewerkt in deze uitvoeringsagenda, vormt deze wel een belangrijke context voor de uitvoering.
- Tot slot: deze agenda bevat geen financiële paragraaf. De dekking van acties vindt plaats vanuit de plekken waar deze zijn of worden belegd. Mocht er specifiek voor coördinerende of administratieve taken rondom deze agenda budget nodig zijn, dan wordt hiervoor dekking gezocht.